

PITUFFIK

TITANIUM                      PROJEKTIMUT  
pillugu

Inuiaqatigiinni piujuartussamik  
iluaqutaasumik  
sunniutaasussanik  
nalilersuinermi                      suliassatut  
siunnersuut

Februaari 2017

---

## 1 AALLAQQAASIUT

Allakkat uku imaraat FinnAust Mining Plc’p (FinnAust) suliniutaanut Titanium Projektimut atatillugu Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuinermi (VSB) suliassatut siunnersuut (ToR).

FinnAust-p Pituffimmi, Qaanaamit 80 km-inik kujasitsigisumiittumi Qaasuitsullu Kommunianniittumi piianiissaminut qinnuteqaatit piareersarpari. Suliap Ilmeniti, savimerngup titaniumip akuani pingaarnersaq, piarniarpaa.

Qinnuteqaammut atatillugu FinnAustip Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineq (VSB) aamma Avatangiisinut Sunniutaasussanik Nalilersuineq (VVM) ilanngutissavai, taakkunani suliap sa-naartornissaanut, ingerlanneqarnissaanut matunissaanullu sunniutaaratar-sinnaasunik aaqqiissutinillu killiliisussanik imaqassapput. Saniatigut FinnAustip qinnuteqaatiminut ilanngutissavaa akilersinnaassutsimik misissuinerit.

VSB-mut suliassatut siunnersuummi anguniarneqarput:

- Projektip tekniskiuungitsumik ilisimatitsiissutigineqarnissaa, sumiiffimmi pissutsit ilisimasitsiissutigiutugalugit,
- Ajornartorsiutit pingaarnert VSB-mi eqqartorneqartussat ilisaritinnissai,
- VSB-mik suliqaarnerup nassuiaateqarfiginissaa,
- Innuttaasut periarfississallugit suliniutip inuiaqatigiinnut sunniutigisinnasaanik aalajangeeqataanissaannik

VSB-mut suliassatut siunnersuummi tusarniaanermut (ullunik 35-nik sivilisussuseqartumut) sulianut saqqumisunut ilaapput. Tusarniaanernit inernerusut tunngavigalugit suliassatut siunnersuummi naammassineqassapput, VSB-millu suliqaarnissamut maleruagassaassallutik.

### 1.1 Tunuliaqutaa

Sioqqat qernertut Thulep eqqaani 1916-mi ilisimaneqaqqaalerput, 1970-ikkunnili aatsaat pisarneq malillugu tulleriarluakkamik misissuisoqarneratigut peqqissaarunneqartumik De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) misissuivigineqarput.

---

Suliffeqarfiup Pituffimmi misissuinerit 2015-mi aallarnisarpai, misissuinerit geologiimut geokemiskinik tigusinernik, misissuinerit immap, geofysiskimut tunngasunik silaannaallu fotogrammetriskiinik misissuinerit, paasiniaanernillu naliginnaasunik imaqarput.

Geokemiskinik tigusinert sissami immap qaffassimaffianit, nikerarnerani sissanilu ulissimasunit tigusaapput. Tigusat saviminissap annertussusaanut pitsaasuunerannullu aalajangiinernut atornerqarput, aamma misiliutinut metallurkiskiusunut, nioqutissiallu akoqassusaanik pilersitsinernut atornerqarput.

2014-mi FinnAust aatsitassarsiornissamut akuersissummik 01-01-2015-imik pipput Moriusap eqqaani, Kalaallit Nunaata avannaata kitaaniittumi, misissuissallutik (2015/08). Juli 2016-imi FinnAust suliffeqarfiup misissuinissamut akuersissutaa allivaat, piffik misissuiffissaq maanna 150 km<sup>2</sup> – mik angissuseqalerluni, misissuiffissap affaa sissaalluni ikkattoq.

---

## 2 VSB-P AKUERSISSUMMILLU PINIARNISSAP SIUNERTAA

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip aatsitassarsiornerit inatsisinik malinnilluarnissaat qulakkeertussaavaa, aatsitassarsiornerillu inuiaqatigiinnut piujuartumik sunniuteqarluarnissaat isumannaarniassallugu, takuuk §1(2).

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip taama siunertaqarnera peqqutigalugu inatsimmi §76-imi aalajangerneqarpoq piiaanissamut ingerlatsinerit, soorlu aatsitassarsiornerit, inuiaqatigiinnut annertuumik sunniuteqassappata akuersissummik tunineqarsinnaanngitsut, aatsaalli ingerlatseqartigiiffik qinnuteqartoq VSB-mik tunniussisimappat, taannalu Naalackersuisunit akuerineqarpat, takuuk, §76(1) Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi.

VSB-mik suliaqarneq *Aatsitassarsiornermi suliat ingerlasarnerinut tunngatillugu aamma VSB-imut nalunaarusiamik suliaqartarneq pillugu ilitersuut* (2016) mallillugu ineriartortinneqassaaq (Najoqqutassat) piumasaqaatillu Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi, soorlu § 18a-mi aalajangersagaapput.

Najoqqutassiani aalajangersarneqarpoq aatsitassarsiornerissamut suliniutinut VSB-mik ingerlanneqarnerani pingaarnermik anguniagai makkuusut:

- Soqutigisaqartut innuttaasullu pineqartut siusissukkut paasisitsiivigineqarnissaat ilaatinneqarnissaallu,
- Nassuiaalluurtumik sumiiffimmi aatsitassarsiorortoqannginnerani inuiaqatigiinnut pissutsinik tunngaviusunik allaaserinninnissaq, suliap aallartinginnerani paasisutissanik nutaanerpaanik tunngaveqartunik, pilersaarusernermi, puaannartitsinissami siunissamilu nakkutilliinermi tunngavissatut atugassanik,
- Aatsitassarsiorneq sioqqullugu pissusiusunik nalilersuinissaq, sumiiffimmi nunamilu tamakkiisumi sunniutissat pitsaasut pitsaanngitsullu ersersinniarlugit,
- Aatsitassarsiornerup ingerlanerani sunniutaasinnaasut pitsaasut annerutikkusullugit, sunniutaasinnaasullu pitsaanngitsut killilersorniarlugit,
- Illoqarfiit, nunaqarfiit najugaqarfillu, sumiiffimmilu najugaqartut toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu sunnertissinnaasut malinnaatinnissaat peqataatinnissaallu,

- 
- Pitsaasunik pitsaanngitsunillu sunniutit suliarinissaannut pilersaarum-mik ineriartortitsineq (Iluaqutissat Sunniutissallu pillugit Pilersaarut).

VSB-mi projektip:

- Kalaallinik sulisitsinissaq,
- Sungiusaanerit ilinniartitsinerillu aqutugalugit piginnaasanik qaf-fasaanissaq,
- Suliffeqarfinnik Kalaallit Nunaanneersunik atuineq,
- Kalaallit Nunaanni aatsitassanik suliareqqiisinnaaneq.

## 2.1 VSB-p akuersissummillu piniarnerup ataqtigiinneri

Suliffeqarfik piaanissamut qinnuteqannginnermini misissuinikuuvoq, tassalu paaaffigerusutami qanoq piagassaqarneranik misissuinikuulluni.

Kalaallit Nunaanni qinnuteqaat paasissutissanik pingaartunik makkuninnga, soorlu immikkoortoq 1-imi taaneqartuni, imaqarpoq:

- Avatangiisinut Sunniutaasussanik Nalilersuineq (ilaatigut misissuinerit sukumiisut)
- Inuiaqtigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineq
- Akilersinnaassutsimik Misissuinerit

VSB tungavigalugu, ammasumillu tamanut ammasunik tusarniaanerit inernerit tungavigalugit, Namminersorlutik Oqartussat, kommuni suliffeqarfillu suleqatigiillutik Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqtigiissut (IBA) aamma suleqatigiinnissamik isumaqtigiissummik taaneqartartumik, isumaqtiginninni-assapput, tassani ingerlatsivimmut piumasaqaatit soorlu atorfinitsitsinermut, pisiniarnermik nalunaarutit, aatsitassanik suliareqqaarinninneq kalaallinik sulisunik ilinniartitsineq ingerlatsiviillu, allaaserineqassallutik. Takussutissami 2-1mi VSB-mik suliaqarnerup tamarmiusumik ingerlanera takuneqarsinnaavoq, tassunga ilaalluni ToR-mik tusarniaaneq (tungujortoq taartoq) – tassa taanna massakut killiffiusoq (ToR-ip ammasumik tusarniarneqarnera).

VSB-mi nalunaarusiami ToR-imi missingiut VVM-mi nalunaarusiami ToR-imi missingiut ilanngullugu tamanut ammasumik tusarniutigineqassapput. ToR-mi

---

missingiummut oqaaseqaatit tamarmiusut tusarniaanermi tiguneqarsimasut, ToR-ip inaarutaasumik suliarineqarnerani toqqammaviussapput, VSB-millu suliaqarnermik malitseqassalluni.



Takussutissiaq 2-1: Aatsitassarsiornissamut akuersissummik piniarnissamut atatillugu VSB-mik suliaqarnerup ingerlarnga

Ingerlatsivik sanaartorsinnaalinnginnermini sukumiisumik suliat arlallit oqartussatigut akuereqqaarneqartussaapput, soorlu sanaartornissamut matunissamullu pilersaarutit, suliassanik nassuiaatit, upalungaarsimanissamullu pilersaarutit.

Suliniutip sanaartornerani, ingerlanneqarnerani, matulerneranilu nakkutilliinerit, naliliinerit, IBA-mut suliassanullu nutarsaatissat ingerlaartuassapput.

---

### 3 INATSISITIGUT MALITTARISASSAT

Immikkoortumi matumani nalunaarsorneqarput malittarisassat najoqqutassallu suliariniakkamut attuumassuteqartut, pingaartumillu sammineqassallutik Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik naliliinermut soqutiginaateqartut.

Inatsit pingaarnerusq suliariniakkamik ineriartortitsinermi ingerlatsinermilu malinneqartussaq tassaassaaq Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersaq. (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit), 1. januar 2010 atuutilersaq (allannguut nr. 26, 18. december 2012-meersaq nr. 6-lu 10. juni 2014-meersaq ilanngullugit).

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip VSB-mik suliaqarnermut tunngasortaani pingaarnerit tassaapput:

- I. § 18(1) – kalaallinik sulisoqarnissaq
- II. § 18(2) – sanaartornissamut, pajutsittarnissamut sullissinernillu atugassanut suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanneersut atornissaat
- III. § 18(3) – Kalaallit Nunaanni aatsitassanik suliarinnissinnaaneq
- IV. §78(a) – suleqatigiinnermi isumaqatigiissutip inatsisitigut tunngavia (IBA)
- V. Kapitali 18(a) – tusarniaaqqaarneq tusarniaanerlu

#### **Kalaallit Nunaanni inatsisit:**

- Silaannakkut angallassineq (Qallunaat inatsisaat BL 5-24)
- Allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq aamma kulturikkut itsarnisanik piujuartitsineq (Eqqissimatitsisaneq aamma allatigut kulturikkut eriagisassanik kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 11, 19. maj 2010-meersaq)
- Pillaasarnermut Inatsisit (qallunaat pinerluttulerinermi inatsisaat nr. 306, 30. april 2008-meersaq)
- Upalungaarsimaneq (Kalaallit Nunaanni annaassiniarnissamut upalungaarsimaneq aamma ikuallattoornissamik qaartoornissamillu pitsaaliuinnermi iliuusissat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 26. maj 2010-meersaq)
- Nunasiartorneq(Qallunaat peqqussutaat nr. 150, 23. februar 2001-imeersaq)

- Imaani isumannaallisaaneq (Inatsit nr. 882, 25. August 2008-meersoq)
- Suliffimmi Isumannaalisaanikkut Pissutsit Isumannaassuserlu (peqquussut nr. 1048, 26. oktober 2005-meersoq, taarserlugit inatsit nr. 295, 4. juni 1986-meersoq; inatsit nr. 321, 15. maj 2005-meersoq aamma inatsit nr. 193-mi §3, 26. marts 1991-meersoq) suliffimmilu isumannaallisaanikut pissutsinut isumannaassutsimullu peqqussutit aalajangersimasut.
- Pinngortitamik Avatangiisinillu Illersuineq (Inatsit nr.29, 18.december 2003-meersoq aamma inatsit nr.9, 22.november 2011-meersoq).
- Akileraarusiineq (Inatsit nr.12, 2.november 2006-meersoq, ukunungalu allannguutit: inatsit nr.3, 30.november 2009-meersoq, inatsit nr.20, 18.november 2010-meersoq aamma inatsit nr.37, 9.december 2015-meersoq)
- Greenland Oil Spill Response A/S pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 4, 4. Juni 2012-meersoq

**Nunat tamalaat isumaqatigiissutaat, nalunaarutaat pilersitaallu:**

- Silarsuarimi kulturikkut eriagisassat nunallu ataasiakkaat kingornussaata pillugit isumaqatigiissut (UNESCO)
- Europami Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissut
- Aatsitassarsionnerup silarsuaani ammasumik sulinissamik pilersitsiniarneq (EITI)
- ILO-p isumaqatigiissutaa 169 – Nunat Inoqqaavisa Naggueqatigiillu Isumaqatigiissutaat
- ILO-p isumaqatigiissutaa 87 – Peqatigiiffeqarsinnaatitaaneq Iligiikkuutaarnermullu pisinnaatitaaffinnik illersuineq.
- ILO-p isumaqatigiissutaa 98 – Iligiikkuutaarsinnaatitaanermut Ataatsimoorussamillu Isumaqatigininniarsinnaanermut Pisinnaatitaaffiit.
- ILO-p nalutaarusiaa – Toqqammaviit pingaarutillit suliffimmilu pisinnaatitaaffiit.
- Nunat Tamalaat Angerfigeqatigiissutaat – Aningaasaqarnermut, Inuiaqatigiinnut Piorsarsimassutsimullu Pisinnaatitaaffiit.
- Nunat Tamalaat Peqatigiinnerat – Pinngortitamik Paaqutaginninneq.
- OECD-p Suliffeqarfinnut naalagaaffinni amerlasuuniittunut malittarisassai.
- Nunami Ileqqorlunnermut UN-ip isumaqatigiissutaa
- Naalagaaffiit Peqatigiit Innuttaasutut Politikkikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat



- 
- Naalagaaffiit Peqatigiit Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat

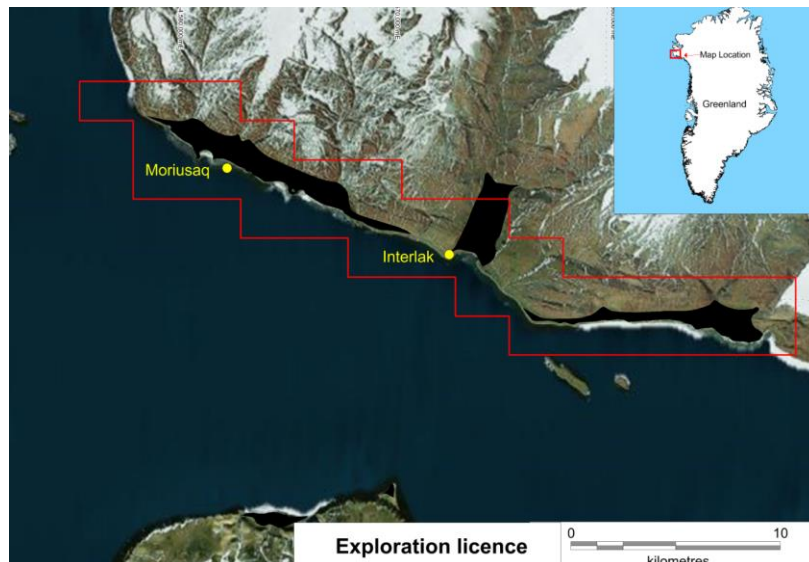
## 4 PROJEKTIP SUMIIFFA

Pituffik Titanium Projekti Kalaallit Nunaata avannaata kitaaniippoq, Steensby Landip kangerluata kujataatungaani (takussutissiaq 4-1 takuuk). Iloqarfinni qaninnerpaaq tassaavoq Qaanaaq, projektimit 80 km-inik avannarpasinnerulluni. Thule Air Base projektimit 40 km-inik kujasinneruvoq.

Projekteqarfiup eqqaa sissaavoq piffinnilu minnerni qaarsuulluni. Nunami ilorpasinnerusumi sissanik quassukkanik nunamillu pukkitsumik sioraasumik peqarpoq. Nuna sissamik portunerulaarpoq, immamiillu 2 km-inik ungasitsigisumi innaarsoqarluni. Nuna sikuq/aputip aalluni akulikitsumik kuuttarneranit ilusilersugaavoq. Innaarsuit tunuanni mikisunik tasinngortaarpoq. Orpigaaqqanik paarngaqutaannalinnik orsuaasarpasuar-nillu naasoqarpoq.

Aatsitassaq perusutaq tassaavoq ilmenite, sioqqani qernertuni nassaassaasoq. Ilmenit annertuumik titanium oxid-mik ( $\text{TiO}_2$ ) akoqarpoq, nioqqutassianut qalipaateqaatinut allanullu titaniummimik sananeqaatilinnut aatsitassaalluni pingaartoq.

Projektip ilmeniti sissamiittoq, immap naqqaniittoq sissallu eqqaani immap qaffassimaffianiittoq atorluarniarpaa.



Illusilerugaq 4-1. Piffiit misissuiffissat sumiinneri – EL2015/08

---

## 5 PITUFFIK TITANIUM PROJEKTI

Pituffik Titanium Projektip siunertaraa Steensby Landip kujammut sineriaani titanium oxidit iluaqutigissallugit.

Aallaqqaamut Moriusap eqqaani sissat suliami sammineqassapput. Piiaffiusinnaasoq alla tassaavoq Iterlak, Moriusamiit 13 km-imik ungasissusilimmi kujammut kangianiittoq, annertoorujussuarmik peqarfiusoq. Maannakkuugallartoq aasap kiannerpaaffiani, tassa juunip qeqqaniit naaneriiluunniit oktoberip aallartinneranut piiasarnissaq taamaallaat pilersaarutigineqarpoq. Piffissami tassani sila unerisimasarpoq anorersuaqassanani. Piffissami tassanissaaq umiarsuit sikusiutaanngikkaluit atorlugit piiaffimmut umiartortoqarsinnaanissaa naatsorsuutigineqarpoq. Ukiuni kingulliunerusuni sikuiaarnerusalersimavoq sivilunerusumik umiartortoqarsinnaaneranik nassataqassagunartumik.

FinnAustip piiaanissamut akuersissuteqarfia Steensby Landip kujammut sineriaaniittoq pingasuinnik immikkoortortaqarpoq (Titartagaq 1) sissami 80 km missaannik isorartussuseqartumi sioqqanik qernertunik unerarfiusimasoq. Taamaattorli akuersissuteqarfiup ilaa Granville Bugtip kujammut kangianiittoq kisimi Pituffik Titanium Projektimi piiaffiginiarneqarpoq. Taamaammat avatangiisinut sunniutissanik nassuiaat suliamut tassunga atasoq taamaallaat piffimmi tassani titanium oxidimik piiaffigilersarneqartumut tassunga tunngasuuvoq.

Suliami tassani massakkut sissaasumi aamma/imaluunniit ikkattumi sioqqanik milluaanikkut aatsitassat qallorneqassapput. Aamma suliareqqiiveqassaaq, ileqqaarinniffeqassalluni, umiarsuarnut usilersuiveqassalluni, sulisunut inissaqassalluni, kiisalu imermik innaallagissamillu pilersuiveqassalluni.

Sulisunut najugaqarfiit, suliareqqiiviit umiarsuarnullu usilersuisarfiit assigiinngitsut marluk FinnAustimiit takorloorneqarput. Siulleq tassaavoq taagorneqartut nunaqarfiusimasup Moriusap eqqaani sanassallugit. Aappaa tassaavoq umiarsuarmik atornikumik pisilluni, tassanilu sanaartukkat inissillugit. Suliareqqiiviup saniatigut sulisunut najugaqarfiliortoqassaaq, kiisalu suliareqqitanut toqqorsiveqassalluni. Una suliaq periarfissanut marlunnut ammavoq.

---

Ukiuni 30-ni ukiumut 0,5-1,5 mt piiartarneqarnissaat maanna anguniagaavoq.<sup>1</sup>

Tassalu suliap immikkoortui pingaernerit tassaapput:

#### *Aatsitassarsiornerit*

Aatsitassarsiornermi sissami atortussat panertut nivaatarsuarnik assaassuarnillu qallorneqassapput imaluunniit sioqqanik milluaatit immamiluunniit assaatit atorlugit 10 meterit missaat tikillugit itissusilimmit sioqqat immamiittut qallorneqassallutik.

#### *Suliareqqiivik*

Tassani aatsitassat sioqqaniit immikkoortiterneqassapput nakkartitsiviit saviullu ka-ungerisaanik immikkoortiteriviit atorlugit, tassa aatsitassat oqimaatsut tunisassiassat kiserngorutsillugit. Suliareqqiivik sissami siorartartarfiup eqqaani imaluunniit umiarsuarmi sananeqassaaq.

Naammassillugit tunisassiaq (sioqqat aatsitassallit oqimaatsut) nunami imaluunniit umiarsuup usisarfiani toqqorterneqassapput. Nunami toqqortarineqassappata usilersortarfiliortoqassaaq tunisassiat ajornanngitsumik assartuummut issorarneqarsinnaangorlugit. Tamatuma kingorna tunisassiat nunarsuarmi sumiluunniit pisisussanut assartorneqassapput.

Sissap siorai suliareqqiinermit sinneruttut sissamut utertinneqartartassapput, imaluunniit immamut itisuumut kivisinneqartassallutik. Sioqqat qanoq pineqarnissaat avatangiisit pillugit isumaliutersuutinik avatangiisinut sunniutissanik nassuiaammi saqqummiunneqartussanik tunngaveqarluni aalajangerneqassapput.

#### *Umiarsuarnut usilersuisarneq*

Tunisassiassat nunami toqqortarineqassasut aalajangerneqarpat FinnAustip eqqarsaatigaa puttasumut assartuisarneq, "Floating Production, Storage and Offloading (FPSO)" atorneqassasoq Periaatsimi tassani sioqqat assartuummi prammimut kisarsimasumut assartorneqassapput, imaluunniit prammimi toqqorsivimmut sullulikkoortillugit issorarneqassallutik. Amerlasoorsuit prammimiilerunik umiarsuup usilersortarfianut isumamineersumik ingerlanneqartassapput. Periarfissaq alla tassaavoq umiarsuup kisarsimaffiata

---

<sup>1</sup> <http://www.titanium.gl/documents/in-the-news/FinnAust-article-in-Paydirt-Feb-2016.pdf>

saniani immap naqqanut tunngasumik sissiuqaasaliorneq, tassungalu sioqqat assartuutit kaavittut imaluunniit sullullit atorlugit ingerlanneqassallutik. Prammimi sissiuqaasamiluunniit inissiigallartarneq umiarsuit assartuutit sukkanerujussuarmik usilersorneqarnerannik nassataqassaaq. Usilersueriaaseq ima aqqissuunneqassaaq umiarsuarmut 60.000 tonsiusumut naleqquttussanngorlugit.

### *Ineqarneq*

Ineqarfimmiissapput nerisarfik, errorsisarfik aammalu sukisaarsaarfiusinnaasut. Oqaatigineqareersutut nunami umiarsuarmiluunniit sulisut ineqarfeqarnissaat isumaliutersuutigineqarpoq.

### *Attaveqarnikkut pilersuinikkullu atortut allat*

Attaveqarnikkut pilersuinikkullu atortut allat ilaatigut tassaapput:

- Innaallagissiorfik imeqarfillu,, akuiaavimmut aammalu ikuallattoqarnerani atugassamik.
- Sulliviit allallu
- Qulimiguulinnut mittarfik sulisunik, aammalu napparsimasoqartillugu aqqunartoqartilluguluunniit aallarussigasuarnermi atugassaq
- Kiassaateqarfik
- Qarasaasiaqarfik attaveqaateqarfillu
- Eqqaaveqarfik imermillu errortuutikumik suliareqqiivik

### Sulisussat amerlassusissaat naatsorsuutigineqartut

Maannakkorpiaq ilisimaneqanngilaq sulisussat qasserpiaat atorfissaqartinneqarumaarnersut, nalunaarsuiffimmili uuma ataniittumi sulisussat amerlassusaat naatsorsuutigineqartut takuneqarsinnaapput.

Nalunaarsuiffik 5-1: Sulisussat amerlassusaat naatsorsuutigisat

	<b>Sanaartorneq</b>	<b>Ingerlatsinerneq</b>	<b>Matunerneq</b>
Periarfissaq 1 (FPSO angallat)	Inuit 30-50-t	60-100	5
Periarfissaq 2 (nunami sanaartorneq)	100	60-100	5

---

Atortussa q TiO<sub>2</sub> -mik akoqarluartoq Amerikamut avannarlermut, Europamut Asiamullu assartorneqartassasoq pilersaarutaavoq

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik suliareqqiisinaanerit

VSF immikkoortortamik imaqassaaq, tassani nassuiarneqassalluni qanoq Kalaallit Nunaannut akitsuutaanngitsumik pisariuallaanngitsumillu aatsitassanik suliareqqiisoqarsinnaanersoq §18(3). Immikkoortumi tassani aamma nassuiarneqassaaq Kalaallit Nunaanni aatsitassanik suliareqqiinerup suut sunniutigilluarsinnaanera (suliffissat oqartussatigullu isertitat tungaatigut).

---

## 6 SUMIIFFIMMI PISSUTSINIK ILISARISITSINEQ

Misissuiffigisassatut akuersissuteqarfik Qaasuitsup Kommunianiippoq, illoqarfimmit Qaanaamit 80 km-inik kujasitsigisumiilluni, illoqarfiup matunikup Moriusap eqqaani (takussutissiaq 4-1 takuuk). Amerikamiut mittarfeqarfiat “Thule Air Base” projektip sumiiffianit 40km-inik kujataani-kangisissuaniippoq.

Immikkoortortami uani Qaanaami eqqaanilu maannakkut pissutsit atuuttut ilisaritineqassapput.

Qaanaap eqqaa 765-inik inoqarpoq; 641-t Qaanaamiillutik, 124-llu nunaqarfinni pingasuniillutik: Savissivik, Siorapaluk aamma Qeqertat (2015). Qaanaap eqqaaniippot aamma nunaqarfiit matunikut marluk, Qeqertarsuaq aamma Moriusaq, tamarmik piniarfitsialattut ilisimaneqarlutik. Moriusaq 2010-mi matuneqarpoq.

Qaanaaq Kalaallit Nunaanni illoqarfinni avannarpasinneraavoq, nunatigut kulturikkullu nunap sinneranit avinngarusimasupilussuulluni. Qaanaami najugallit Inughuarnik (inuit tulluusimaartut) taasarpaat, Qaanaarmiunillu kulturikkut ileqqutoqqat pingaartinneqarlutik, soorlu tivaneq, qajartorneq. Ilulissat, Qaasuitsup Kommuniani illoqarfiit pingaarnersaat Qaanaamit 1.000 km-inik kujasinneruvoq. Ilulissanit Qaanaamut sapaatip akunneranut ataasiarluni timmisartoqartarpoq, saniatigullu ukiumut marloriarluni umiarsuaq nioqqutissanik usisoq tikittarluni. Kalaallisut danskisullu oqaatsit saniatigut, Qaanaarmiut Inughuit oqaasii atugaraat, kalaallit oqaasiinit allaanerusut.

Qaanaap eqqaani suliffissaaleqineq Kalaallit Nunaanni qaffasinnerpaavoq, 2014-imi suliffeqanngitsut 25%-ullutik. Arnat suliffissaaleqisut amerlanerusimapput, Qaanaallu illoqarfiani suliffissaaleqineq qaffasinnerusimalluni, nunaqarfinnut sanilliullugu. Ukiuunerani suliffissaaleqineq qaffasinnerusarpoq, aasaanerani suliffissaqarnerusarluni.

Suliffeqarfiit namminersortut ikittunnguupput, innuttaasullu suliffillit oqartussani allaffimmiullutik. Piniarneq aalisarnerlu inuuniutaapput pingaartut, Qaanaamilu aalisakkeriveqarluni. Maannakkut Qaanaami takornarialerineq appasippoq.

Kalaallit Nunaat tamaat isigalugu, Qaanaap eqqaani ilinniarsimasut ikinnerupput, sulisunillu ilinniarsimasunik Qaanaamut tikisitsinissaq ajornakusoortarluni. Qaanaami, Savissivimmi, Siorapalummi Qeqertanilu

---

meeqqanut atuarfeqarpoq. Qaanaami aamma Piareersarfeqarpoq. Ilinniarnertuunngorniarfik qaninnerpaaq Aasianniippoq.

## 7 PROJEKTIP ATUGARISANUT INUIAQATIGIINNULLU SUNNIUTIGERATARSINNAASAI

Takussutissiap 3-1p takutippaa VSB-mik suliaqarnermi aqquasaagassat assigiinngitsut, tassani erserluni suliamik aallartisaanermi suliamik toqqammavilersuineq sunniutaaratarsinnaasullu VSB-mi nalilersorneqartariallit taakkartorneqassasut. Suliamik toqqammavilersuinerit manna naammasimmata, una ToR-i suliarineqarpoq.

Toqqammavilersuineq najoqqutassiani (2016) tungaveqartinneqarpoq, aammalu qanittukut saqqummertut *IAIA Guidance document on Social Impact Assesment* (2015) malittarivaat.

Toqqammavilersuinerit annerpaartaat allaffissornikkut suliaapput, nunat nunallu tamalaat malittarisassai, misissuinerit allattorsimasut, siornatigullu suliani misilittagarisat najoqqutaralugit. Saniatigullu, ToR-ip ammasumik tusarniaaffigineqarnerani Nuummi Ilulissanilu soqutigisaqartunik ataatsimiisitsisoqartassaaq, ataatsimiinnermi oqaatigineqartut suliamik toqqammaviliinermut atorneqassallutik.

### 7.1 Misissuinerup sumiiffia piffissarititaalu

VSB-p sammissavai projektip sumiiffia, projektimillu ingerlatsinermit tapiissarnermilu ingerlataanik toqqaannartumik sunnerneqartut, aammalu illoqarfinni nunaqarfinnilu suliffissanik amerlanerusunik, niuernermit periarfissanik ineriartornermilu sunniutaasut iluqutissallu suliniutip toqqaannartumik toqqaannangikkaluartumillu pilersinneqartut malunnaateqarnissaat ilimagineqartumi.

Tungavinnik misissuinerit atatillugu sammisat pingasuussapput: nuna tamakkerlugu, piffiup kommunia (Qaasuitsup Kommunia) sumiiffimmilu (Qaanaaq).

VSB-mi nalunaarutip pilersaarutip killiffii ukua sammissavai:

- Sanaartorneq
- Ingerlatsineq



- 
- Matuneq piffimillu pilersitseqqinnissaq

Suliamut maanna pilersaarutaavoq aatsitaassarsiorfik ukiut 20-it ingerlassasoq.<sup>2</sup>

VSB-mi nalunaarutip illoqarfiit nunaqarfiillu suut sunniuteqarfioratarsinnaanersut aamma eqqartussavai, takuuk Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisimmi § 87(c).

---

<sup>2</sup> <http://www.titanium.gl/documents/in-the-news/FinnAust-article-in-Paydirt-Feb-2016.pdf>

## 7.2 Sunniutaaratarsinnaasut

Toqqamavilersuinermi projektip sunniutigeratarsinnaasai tikkuartorneqassapput, VSB-mi nalunaarummi annertunerusumik misissorneqartussat. Taakku isiginiarneqartussat ataani allassimapput.

<b>1. Kalaallit Nunaanneersunik toqqaannartumik sulisitsineq</b>	1.1: Kalaallit Nunaanneersunik sulisoqarnissaq
	1.2: Suliffissaqartitsinermi toqqaannanngitsumik allannguinermilu sunniutit
	1.3: Sunniutit annertusiartortussat (suliffinnut tunngasut)
	1.4: Sulisinermi atugassaarititaasut, peqqinnissaq upalungaarniarnerlu
<b>2. Sulisut Kalaallit Nunaanneersut ilinniartinnissaat sungiusarnissaallu</b>	2.1: Piginnaasanik inerisaaneq
<b>3. Suliffeqarfinnik Kalaallit Nunaanneersunik atuineq</b>	3.1: Niuernermit periarfissat
<b>4. Aatsitassat suliarineri</b>	4.1 Suliffiit amerlanerit 4.2 Pisortat isertitaasa amerlineri
<b>5. Pisortat isertitaat</b>	5.1 Isertitanit akileraarutit 5.2 Ingerlatseqatigiiffiup akileraarutai/royalties
<b>6. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat ajornartorsiutillu nammassinnaassusermut tunngasut</b>	6.1: Pisortat suliffeqarfiisa, attaveqatigiinnerup sullissinerullu tamaviaartinneri
	6.2: Inuit peqqissuunissaat
	6.3: Sunniutit sakkortusiartortut (suliffissaqarnermut tunngasut pinnagit)
	6.4: Suliniuteqarfiup atornera kulturikkullu kingornussat
	6.5: Inisseeqqinnerit / inuussutissarsiutit annaanerini taarsiissutissat
	6.6: Inuit atugarliortut

Aalarniutaasumik misisuisoqareerpoq ataani nalunaarsuiffimmi 7-1-imi "Suliamik killilersuinermit takussutissami" saqqummiunneqartuni. Suliami isigisassanut assigiinngitsunut pissutsit naatsumik ilisaritinneqartassapput, Periarfissaq 1-p (FPSO angallat) Periarfissaq 2-llu (nunami) sunniutigeratarsinnaasaat ilanngullugit. Ilanngullugu paasinarsarneqarpoq VSB-mik nalunaarummik suliaqalernermi paasissutissat suut ilassuteqarfigisasaanersut.

Nalunaarsuiffik 7-1 Suliamik killilersuinermit takussutissaq

1: Kalaallinik toqqaannaq sulisitsinerit				
Sunniutip nassuiaataa	Tungaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tungavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p angallammi	Aallartisarnermi sunniutaaratarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piunasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
1.1: Kalaallinik sulisoqarneq	<p>Kalaallinik sulisinnaasunik inerisaanissaq Kalaallit Nunaanni salliunneqartorujussuuvoq, pingaartumik sulisussat nuttarsinnaanerit, suliffissaaleqinermit paasissutissanik katersineq aamma suliffeqarfimmut tulluurtumik sulisup inerisarneqarnissaa.</p> <p>2014-mi nuna tamakkerlugu suliffissaaleqineq 10,3%-miippoq. Qaanaami suliffissaaleqineq 2014-mi 24,6%-miittoq Kalaallit Nunaanni suliffissaaleqinermit qaffasinnerpaavoq.</p> <p>Ukiup ilaatigut suliffissaaleqisarneq annertuvoq, ingammik illoqarfiit avataanni. Ukiuunerani suliffissaaleqisarneq qaffasinnerusarpoq.</p> <p>Inuit ilinniarsimassusaannut suliffissaaleqineq apeqqutaangaatsiarpoq, assersuutigalugu ilinniarsimanngitsuni, meeqqat</p>	<p>Projektip annertussusaa peqqutaalluni, piffimmi aalajangersimasumi taamaallaat toqqaannartumik sulisoqassaaq.</p> <p>Projekti toqqaannanngitsumik suliffissanik pilersitsisinnaavoq, taamatullu suliffissaaleqinermit akiueqataaratarsinnaalluni.</p> <p>Projekti ukiumut qaammatit sisamat tallimalluunniit ingerlanneqartassaaq.</p> <p>Projekti naatsorsuutigineqarpoq sumiiffimmi ajunngitsumik annikkikaluumik sunniuteqarsinnaasoq, tassa Qaanaamit Qaanaap eqqaanit Qaasuitsullu Kommunianit inunnik sulisoqalersinnaassaguni, sulisussat piginnaasaat apeqqutaallutik.</p>	<p>Sunniutit Periarfissaq 1-mi taakkartorneqartut assigai, sanaartornermili sulisussat Periarfissaq 1-mit amerlanerit atorfissaqartissavaat.</p>	<p><b>Soqutigisaqartut pingaernerit / Paasissutissat katersugassat:</b> FinnAustimit paasissutissat sukumiinerusut, suliffissat suut naatsorsuutigineqarnersut pigissallugit.</p> <p>Tungaviumik misissuinermit piginnaasanik pioreersunik paasissutissanik katersineq ingerlanneqassaaq.</p> <p>Kommunip SIK-llu apersornissai, Qaanaamit eqqaaniillu sulisussanik sulinissamut pilerinarsaanissaq pillugu.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut:</b> Suliffissaqartitsinermit Periusissiaq 2015 (Suliffeqarneq toqqissisimanartog)</p>

1: Kalaallinik toqqaannaq sulisitsinerit				
Sunniutip nassuiaataa	Tungaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tungavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p angallammi	Aallartisarnermi sunniutaaratarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piunasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
	<p>atuarfianiinnaq atuarnikumi, suliffissaaleqineq 15,5%-miippoq, ilisimatusarfinnilu ilinniarsimasut suliffissaaleqinerat 0,8%-nnarmiilluni. Tamassuma takutippaa Kalaallit Nunaanni suliffissaaleqinerup tungaatigut ajornartorsiutit annerpaartaasa ilagigaat sulisut ataqatigiissaarneri. Suliffissaaleqinerup peqqutaasa annerpaartaraat ataqatigiissaagaanginneq, tassa sulisut piginnaasaat suliffeqarfiit piunasaqaataannut tulluarsagaanginnerat.</p>	<p>Nuna tamakkerlugu sunniutissai killeqarput.</p>		<p><b>Soqutiginnittut pingaarnerit / Paasissutissanik katersuiffissat:</b>            Kommunimit aallartitanik sumiiffimmilu inuussutissarsionermi siunnersuisoqatigiinnit soqutiginnittunik apersuinerit, suliffinnik suliffeqarfinnillu qanoq sunnertinnisaat pillugu apersuinerit.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu periusissat /allakkat</b>            Soqangilaq</p>
<p>1.2: Toqqaannangitsumik projektimiillu pilersumik sulisitsinermut sunniutit (isumaginnittoqarfin-nut allanut sunniutit)</p>	<p>Toqqaannartumik sulisitsilernissamut ilanngullugu naatsorsuutigineqarpoq Pituffik Projektitut ittoq toqqaannangitsumik projektimillu pilersumik sunniuteqarsinnaassasoq:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Toqqaannangitsumik suliffissat: Suliffeqarfiit, aatsitassarsiortoqarneranut atatillugu suliasat qaffakkiartorneri ilutigalugit</li> </ul>	<p>FSPO angallammi aatsitassaq suliarineqarpat, najugaqarfeqartillugulu, suliffissat projektiumitt pinngortut killeqassapput.</p> <p>Qaanaamit eqqaaniillu sulisussanik pissarsilluariat, amerlisaatip najugaqarfimmi piffiup kommunianit</p>	<p>Moriusami aatsitassaq suliarineqarpat ineqarfiliorerlu pissappata, Qaanaami eqqaanilu sulisunik amerlisaat annertunerussiaq.</p> <p>Nuna tamakkerlugu amerlisaatip appasinnissaa</p>	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b>            Kommuni piffimmilu inuussutissarsionermut ataatsimiitsitaliai oqaloqatiginissaat, piffimmi suliffeqarfinnik sulisitsisunillu projektimit sunnerteratarsinnaasunik paasissutissanik katersinissaaq</p>

1: Kalaallinik toqqaannaq sulisitsinerit				
Sunniutip nassuiaataa	Tunngaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tunngavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p angallammi	Aallartisarnermi sunniutaaratarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piunasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
	<p>sulisitsisalnissaa, aamma</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Projektimit pilersut: suliffeqarfiit aningaasanik kaaviaartitaqarnerulerne-ratigut, allanullu suliakkiisarneratigut pilersut.</li> </ul> <p>Toqqaannangitsumik ersarissumillu suliffeqarfiit pinngornissaasa annertussusaat amerlisaat atorlugu naatsorsugaapput.</p> <p>Canadamit Alaskamiillu misilittakkat takutippaat amerlisaat aatsitassarsiornermi 1,6-2,2-miittoq. Kalaallit Nunaanni tunisassiorneq annikeqimmat, nioqqutissanillu eqqussuineq annertoqimmat, aatsitassarsiornissamut naatsorsuinernut amerlisaat 1,3 atorneqartariaqassaaq, taannalu VSB-ni nalunaarusiani allani atorneqarluni.</p>	<p>qaffasinnerunissaa naatsorsuutigineqarpoq. Sumiiffimmi suliffissaaleqineq qaffasimmat, isertitat qaffannerat ilutigalugit sumiiffimmi pisiat kiffartuussissutillu annertusissaput.</p> <p>Nuna tamakkerlugu amerlisaatip appasinnissaa naatsorsuutigineqarpoq.</p>	<p>naatsorsuutigineqarpoq.</p>	<p>tunaartaralugu, taakkulu projektimit qanoq sunnerneqalersinnaanersut.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut:</b> Soqanngilaq</p>

1: Kalaallinik toqqaannaq sulisitsinerit				
Sunniutip nassuiaataa	Tungaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tungavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p angallammi	Aallartisarnermi sunniutaaratarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piunasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
1.3: Sunniutit annertusiartortussat (suliffeqarnermut tunngasut)	<p><b>Aatsitassarsiornikkut:</b> Aatsitassarsiornernerup tungaatigut Kalaallit Nunaat misissuinerinik projektinik arlalinnik aallutaqarpoq. Projekti Pituffimmut qaninnerpaaq, piiaanissamullu qinnuteqarnikoq tassaavoq Ironbark Projekti (Citronen Fjord), nunami allanngutsaaliukkami Peary Landimiittoq. Projekti Qaanaamit 1.000 km-imit kangisissumiippoq, attaveqanngilarli Qanaamik Citronen Fjordenmillu attuumasitsilersumik.</p> <p>Red Rock Resources Melville Bugtimi misissuikuupput (savimineq). Saviminermut akit appasinneri peqqutigalugit projekti uninngatinneqarpoq.</p> <p>Maannarpiaq ingerlasunik Kalaallit Nunaat projekteqarpoq, aatsitassarsiornermik aallartitsingajalersunik: Rubinimik projekti (Qeqertarsuatsiaat) TNG-mit LNS-miillu ingerlanneqartoq, aamma Anorthosit Projekti (Naajat), Hudson</p>	<p><b>Aatsitassarsiornikkut:</b> Projektip sunniutigeratarsinnaasaata appasinneri peqqutigalugit, sunniutit annertusiartortussat appasinnissaat naatsorsuutigineqarpoq.</p> <p>Rubinisiorfimmi Anorthosit Projektimilu sulisimasut atorluaqqinneqarsinnaanissaat naatsorsuutigineqarpoq, taamaalilluni sulisut kalaaliunerussallutik.</p> <p>Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorniarnernik/uuliasorniarnernik allanik saqqummertoqassappat, taakkulu illoqarfinnut allanut qaninnerussappata, Pituffik Projektimi sulisussanik aalleruminaassaaq.</p>	Periarfissaq 1 takuuk.	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b> Paasissutissanik allanik katersisoqarnaviangilaq.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut:</b> Kalaallit Nunaata uuliasionermut aatsitassarsiornermullu 2014-imiit 2018-imut periusissaa</p>

1: Kalaallinik toqqaanaq sulisitsinerit				
Sunniutip nassuiaataa	Tunngaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tunngavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p angallammi	Aallartisarnermi sunniutaaratarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piunasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
	<p>Resources Inc.-mit ingerlanneqartoq.</p> <p>Rubinisorfiup sanaartornera 2015-mi naammassineqarpoq, Appaluttumi inuit 40-55-it sulisissallugit, Nuummilu inuit 14-it. Anorthosit Projekti sanaartornermi inuit 20-t missaaniittut sulisorissavai, ingerlatsinermilu inuit 40-t.</p> <p>Kalaallit Nunaanni uuliamik misissuinerit maannakkuugallartooq uninggapput, uuliasionernillu akuersissummik peqartoqarani. Baffin Bugtip eqqaani uuliamik piiaanissamut misissuinerit arlallit ingerlanneqarnikuupput, misissuinerilli taakkua suliaqaqartitsisimalinnngillat.</p>			
1.4: Suliffimmi atugassarititat, peqqinneq upalungaarsimanerlu (Operational health and safety - OHS)	<p>Kalaallit Nunaanni suliffissaqarneq suliffiit peqatigiiffiisa sulisitsisullu akornini isumaqatigiissuteqarnernik ingerlasupilussuuput. Sulisartut ilaatigut iligiikkuutaartuuããut, SIK-milu (Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat) tunuliaquteqarlutik. Suliffeqarfiit namminersortut GE-mi (Sulisitsisut) NUSUKA-milu (Nunaqavissut</p>	<p>Projektip inatsisit sulisitsinernut akissarsitsinernullu tunngasut Kalaallit Nunaanni atuuttut, nunallu tamalaat akornini isumaqatigiissutigisimasat malittarissavaat.</p> <p>Projektip annertussusaa pequtugalugu, Kalaallit</p>	Periarfissaq 1 takuuk.	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b>            SIK ataatsimeeqatiginissaa, sulisitsinermut peqqinneq upalungaarsimanerlu pillugit aporaateratarsinnaasunik eqqartuinissaq.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut:</b></p>

1: Kalaallinik toqqaannaq sulisitsinerit				
Sunniutip nassuiaataa	Tungaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tungavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p angallammi	Aallartisarnermi sunniutaaratarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piunasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
	<p>Suliffiutillit Kattuffiat) tunuliaquteqarput.</p> <p>SIK-p ataani sulisoq ilinniarsimanngitsaq misilittagaqanngitsorlu ukiumut 197.306 koruuninik akissarsiaqarpoq (2016).</p> <p>Nunanit tamalaanit sulisartut atugarisaat, Kalaallit Nunaanni sulisartut atugarisaannit pitsaanerusussaangillat.</p> <p>ILO-mi isumaqatigiissutit sulisitsisunut tamanut pissarititaasut assigiit taakkartorpaat. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisinut inatsisip aatsitassanik piiaanermi immikkut aqutsinermik aalangersaasarput.</p> <p>FinnAustip suliai, sulinermi avatangiisinut politikki, aqutsinermut maleruagassanik, aqutsivinnullu tunngasut ilanngullugit, Kalaallit Nunaanni inatsisip malissavaat, nunallu tamalaat inatsisaat <i>best practice</i> atussallugu.</p>	<p>Nunaanni sulinermut pissutsinut sunniuteqarsinnaanera annikippoq.</p> <p>FinnAustip Kalaallit Nunaanni nunanilu tamalaani inatsisip isumaqatigiissutillu malikkunik, sunniutaasinnaasunik allanik qaffakaasoqarnaviannngilaq.</p>		<p>SIK-p GE-llu iluminni isumaqatigiissutaat.</p> <p>ILO -mi isumaqatigiissutit.</p> <p>FinnAustip sulinermi avatangiisit pillugit politikki aqutseriusissaa pilersaarutaatalu allaaserineqarnera.</p>



2: Sulisunik kalaallinik ilinniartitsineq sungiusaanerlu				
Sunniutip nassui-aataa	Tunngaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tunngavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piumasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
2.1: Piginnaasanik ineriartortitsineq	<p>Inuussutissarsiutigalugu ilinniarnert sungiusarnerillu KTI-mi pisinnaapput (Kalaallit Nunaanni Teknikimik Ilinniarfik), Sisimiuni Nuummilu pisinnaallutik. Aatsitassarsiornermik Ilinniarfik, Sisimiuniittoq, KTI-mut atavoq.</p> <p>Kalaallit Nunaanni Imarsiornermik Ilinniarfik Paamiuni, Nuummi Uummannamilu imarsiornermut ilinniarfeqarfeqarpoq.</p> <p>Inuussutissarsiutigalugu ilinniarfinni, ilinniaqqiffinni ilisimatusarfinnilu naammassisut amerlassusaat ukiut kingullit qulit qaffariarnikuvoq.</p> <p>Taakkua saniatigut, Rubinisiorfimmik Anorthosiorfimmillu suliaqarnerup inerneraa kalaallinik piginnaasaqalersitsineq, siunissami aatsitassarsiornermi atorluarsinnaasut. Taamaakkaluartoq aatsitassarsorfissat aatsitassarsiornerullu iluani pikkorissarnissat killeqarput.</p>	<p>Projekti sumiiffimmi pikkorissarnermik sungiusarnermillu neqerooruteqaratarsinnaavoq, ilinniarnermullu atatillugu . Tamanna ilinniarfiit, ingammik Aatsitassarsiornermik Ilinniarfik, suleqatigalugit piviusunngortinneqarsinnaavoq.</p> <p>Projektip aatsitassarsiornerup iluani piginnaasanik amigaaqarneq annikillisarinnavaa.</p> <p>Projektilli annertunnginnera peqqutigalugu, sunniutissaq pitsaasoq taanna killeqarpoq.</p>	Periarfissaq 2 takuuk.	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b> Aatsitassarsiornermik Ilinniarfiup Imarsiornermillu Ilinniarfiup ataatsimeeqatiginissai, tassani eqqartorneqassallutik ilinniakkani aalajangersimasuni naammassisartut amerlassusaat, ilinniarnerule pitsaassusaa.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b> Naalakkersuisut ilinniartitsinermut periusissiat 2015 (Ilinniartitaaneq – Siunissatsinnut matuersaat).</p> <p>Kommunimut pilersaarutit 2014-2026 (Qaasuitsup Kommunia).</p> <p>Kalaallit Nunaata uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu 2014-imiit 2018-imut periusissaa</p>

--	--	--	--	--

<b>3: Suliffeqarfinnik Kalaallit Nunaanneersunik atuineq</b>				
<b>Sunniutip nassuiaataa</b>	<b>Tunngaviumik paasissutissat najoqqutasallu, maanna piusut tunngavigalugit</b>	<b>Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani</b>	<b>Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Morusaq)</b>	<b>VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piunasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutilit</b>
3.1: Niuernermut periarfissat	<p>Kalaallit Nunaanni najukkani (ingammik Qaanaami Ilulissanilu) suliffeqarfiit naliginnaasumik mikisarput, ikittunillu sulisoqartarlutik. Aalisarnerup, angallannerup sanaartornerullu iluani sulisut amerlanerupput.</p> <p>Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit, aatsitassiorfinnut pajuttarnermut logistikkimillu immikkut suliallit amerlangillat, soorlu Exploration Services aamma 21 North.</p>	Projekti Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorfimmut sullissinnaasunut ajunngitsumik sunniutaaratarsinnaavoq, sullissinnaasut atorluarne-risigut.	Periarfissaq 1 assigaa – Sunniutaaratarsinnaasut ajunngitsut annertunerus-sapput, suliaq nunami suliarineqassappat.	<p><b>Soqutigisaqartut pin-garnerit / Paasissutissat katersugassat:</b> Piffimmi suliffeqarfiusunik pioreersunik paasissutissat sukumiisut, projektip ator-luarsinnaasai.</p> <p>Sulisitsisut aamma Qaanaami Ilulissanilu ilaasortat apersornissai, sulisunik misilittakkanillu katersinissamut atugassat.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b> Kalaallit Nunaata uuliasionermut aatsitassarsionermullu 2014-imiit 2018-imut periusissaa.</p> <p>Inatsisunik tunngavilimmik suliffeqarneq pillugu nassuiaat</p>

4: Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut allallu piujuartussat				
Sunniutip nassui-aataa	Tunngaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maana piusut tunngavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piumasaqaataasut, paasissutissiisarfii illu pingaarutillit
4.1 Oqartussat, angallannerup sullissinerullu kimigiiserfigalugit	<p>Ullumikkut Kalaallit Nunaanni, ingammik Qaasuitsup Kommuniani, sullissineq tamaviaarnarpoq. Sullissinerit imaraat peqqinnissaqarfik, allaffeqarneq, paaqqinnittarfiit (atuarfiit, meeqqeriviit, utoqqarnik paaqqinniffiit il.il.), inissiat inuiaqatigiinnilu iluaqutissat allat.</p> <p>Oqartussat sullissinerat kimigiiserfigineqaleriartuinnartoq peqputigalugu oqartussat isertitaat apparitorput, taamaammallu oqartussat tamaviaarlutit. Siunissami kimigiiserfigineqarup annertusinissaa naatsorsuutigineqarpoq, Kalaallit Nunaanni inuit nuttarneri peqqutaallutik, taamaasillutik siunissami inuit oqartussat sullissinerat pinngitsoorsinnaalertussaamassuk.</p> <p>Qaanaami peqqinnissaqarfeqarpoq, nunallu immikkoortuani napparsimavik qaninnerppaaq Ilulissaniilluni.</p> <p>Kalaallit Nunaata avannaani angallanneq killeqarpoq. Qaanaami Pituffimmilu (Thule Air Base) mittarfeqarpoq. Moriusami qulimiguulinnut mittarfeqarpoq, nunaqarfiup matuneqarnerani matusumik. Ilulissani nutaamik mittarfiliornissaq (2200m) pilersaarutaavoq.</p> <p>Qaanaami mittarfik matuneqarsinnaanersoq oqallissimaanikuuvog, Pituffimmiillu Qaanannut</p>	<p>Projektip oqartussatigut sullissinerit atussavai, soorlu peqqinnissaqarfiit, politit, ilanngaaserisoqarneq, sulissinerillu nalinginnaasut, soorlu projektip suliaanik nakkutiginnillutillu akuersisartutut.</p> <p>Projektip anginnginnera peqputigalugu oqartussat tamaviaarnerata qaffannissaa killeqarpoq. Tamannali VSB-mi nalunaarummi misissorluarneqarumaarpoq.</p> <p>Projektip angallannermut sunniutai aamma annikissapput. Pisussami 1-mi umiarsuarmi sanaartornissaq peqqutaalluni sunniutissaq annikinnerussaaq.</p> <p>Misissuinerup takutippaa Periarfissaq Qaasuitsup Kommuniata inerisarnermut pilersaarutanut aporaannavianngitsoq. Tamanna Kommuni suleqatigalugu</p>	<p>Periarfissaq 1 assigalugu oqartussat sullissinerata tamaviaarnerata qaffassinnaanera annikippoq.</p> <p>Sanaartorfik tunisassiornermilu atortussat nunamiissappata, Moriusami qulimiguullip mittarfia atorneqarniarpoq, Pituffimmut (Thule Air Base) Qaanaamullu aqputissiuussissalluni. Pituffimmut minnissaq ammasuunngimmat, tamanna immikkut akuersissuteqarfiussaaq.</p>	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b> Kommunimi sulisut oqartussatigut sullissinerit atornissaq pillugu, pinartoqartillugulu sunniuteqarnissaat pillugu apersuinerit.</p> <p>Angallannermut tunngatillugu Pituffimmi (Thule Air Base) sulisunik oqaloqateqarnissaq</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b> Qaasuitsup Kommuniata Ineriartornermut Pilersaarutaa massakkut atuuttoq (2014-2016).</p>

4: Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut allallu piujuartussat				
Sunniutip nassui-aataa	Tunggaviusumik paasissutissat najoqqutassallu, maana piusut tunggavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piumasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
	<p>helikopteri atorlugu angallassisoqalerluni.</p> <p>Qaanaaq nunaqarfiillu ukiumut marloriaq umiarsuarmik nioqqutissanik pajunneqartarput (Royal Artic Line). Aammattaaq Qaanaamut nunaqarfinnullu orsussamik pajunneqartarput.</p>	allanngutsaaliorneqarumaarpoq.		
4.2: Oqartussatigut isertitat	<p>Projektip oqartussatigut isertitanut ajunngitsumik sunniinissaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Inuit isertitaminnit akileraarutaat</li> <li>- Suliffeqarfiit akileraarutaat</li> <li>- Royalties (Atuineranut akiliutit)</li> </ul> <p>Inuit isertitaminnit akileraarutaasa annertussusaat najugaqarfigisami akileraarusiisarnerit malittarivaat (Qaasuitsup Kommunian 2016-mi akileraarusiisarnera 45%-voq). Sulisitsisut Kalaallit Nunaanneersut akileraarutitaqanngitsunik ukiumut 58.000 koruuninik isertitsinnaasarput.</p> <p>Sulisitsisut nunani tamalaani suliffeqarfiutillit 35% -mik akileraartarput</p> <p>Suliffeqarfiit akileraarutaat 30%-miippoq</p> <p>Royalties (Atuineranut akiliutini iluanaarutit) akuersisummik isumaqatiginninniarnermut ilaasarput.</p>	VSB-mi nalunaarummi projektip ingerlanerani oqartussatigut isertitarisinnaasaannik missingersuutininik imaqaassaaq.	Periarfissaq 1 takuuk.	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b> FinnAusti akissarsitsisarnissamut sukumiisumik paasissutissiiumaarpoq.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b> Kalaallit Nunaanni Akileraartarnermut Inatsisit.</p> <p>Kalaallit Nunaata uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu 2014-imiit 2018-imut periusissaa</p>

4: Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut allallu piujuartussat				
Sunniutip nassui-aataa	Tungaviumik paasissutissat najoqqutassallu, maana piusut tunngavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piumasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
4.3: Inuiaqatigiit peqqissusaat	<p>Peqqissutsimut misissuinerit 2010-meersut (Bjerregaard og Dahl-Pedersen) takutippaat pujortarneq imigassamillu atuineq Qaanaap eqqaani (Avanersuarmi) annerusoq, Kalaallit Nunaat sinneranut naleqqiullugu.</p> <p>Kalaallit Nunaat tamaat isigalugu naliginnaasumik Avanersuarmi qanga nerisarisat nerisaapput (puisi arferillu, annikinnerusumillu naatitat), tamannalu Avanersuarmiut aavanni kviksølveqarnera, nunap sinneranut naleqqiullugu, annertuumik qaffasinnerunertigut takuneqarsinnaalluni.</p>	<p>Projektimi sulisussanut ataasiakkaanut ilaqutaannullu akissarsiat qaffaallannerat ilutigalugu peqqissusaat qaffaallassinnaavoq.</p> <p>Projektip annertunnginnera peqqutigalugu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit peqqissusaannut sunniutissat killeqarput.</p> <p>Peqqinnissaqarfimmut sunniutissat immikkoortami 4.1-mi eqqartorneqarput.</p>	Periarfissaq 1 takuuk.	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b> Projektip annertunnginnera peqqutigalugu inuiaqatigiit peqqissusaannut paasissutissanik katersineq annerunaviangilaq.</p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b></p> <p>Kalaallit Nunaanni nakorsaanerup ukiumoortumik nalunaarusiaa.</p> <p>Inuuneritta II 2013-2019 – Naalakkersuisut Inuiaqatigiit peqqinnerulernissaannik periusissiat</p>
4.4: Sunniutit annertusiartortussat (suliffeqarfinnut sunniutit pinnagit)	<p>Misissuinerit piniarnermi aalisarnermilu sunniutit annertusiartorsinnaasut takutippaat:</p> <p><b>Silaannaap allanngoriartornera:</b> Kalaallit Nunaanni silaannaap allanngoriartornera piniartunut aalisartunullu sunniuteqareerpoq. Silaannaap allanngornerata piniagassat allanngortippai,</p>	Projektip annertunnginnera peqqutaalluni, sunniutit annertusiartorsinnaanerani aporaaffioratarsinnaasut annikitsunnguupput.	Periarfissaq 1 takuuk.	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b></p> <p><b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b> Canadami Baffinlandimi</p>

4: Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut allallu piujuartussat				
Sunniutip nassui-aataa	Tunggaviusumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tunggavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piumasagaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
	<p>sumilu piniarneqarsinnaaneri.</p> <p><b>Immakkut angallanneq:</b> Baffin Bugtimi immakkut angallanneq annikitsunnguuvooq. Kisianni angallanneq Canadami aatsitassarsionernit atugaavoq (ingammik Mary River Iron Project), Pituffimmiillu immakkut angalaneq ilisimaneqarnani. Sunniutit annertusiartorsinnaanerani aporaaffiusinnaasunut tamanna eqqarsaatigineqassaaq.</p>			Mary River Iron Projektimut paasissutissat piniarneqassapput.
4.5: Projektip inissisimaffiata eqqaanik kulturikkullu kingornussatiigut ajoqusiinngitsumik atuineq	<p>Moriusap nunaqarfia 2010-mi matuneqarpoq. Ullumikkut Moriusaq atorneqartarnerisooq ilisimaneqanngilaq. Takussutissaqarporli illut ilaat aasarsiorarfittut atorneqartartut.</p> <p>Sumiiffimmi kulturikkut kingornussanik, itsarnisarsionernillu paasissutissanik peqanngilaq (tamannali VSB-mi nalunaarusiamut atatillugu misissorluarneqarumaarpoq).</p> <p><b>Aalisarneq piniarnerlu:</b> Qaanaap eqqaani piniartarnernik misissuinerit takutippaat, sumiiffimmi qilalukkat qernertat aarrillu piniagaasut (Egevang, 2015). Ullumikkumut sumiiffimmi aalisarneq annikinnikuuvooq, maannali aalisartut arlallit Qaanaap eqqaani nataarnarniartarlutik. Sumiiffimmi nataarnarniartarnerq pingaartinneqarpoq, nataarnarniarnikkut isertitassat killeqaraluartut (Egevang, 2015).</p>	Projektip inissisimaffiani killilimmik angalasoqarnissaa killeqartoq natsorsuutigineqarpoq, nunaqarfiup matoqqanera pissutigalugu.	Periarfissaq 1 takuuk.	<p><b>Soqutigisaqartut pingaarnerit / Paasissutissat katersugassat:</b> Soqutigisaqartunik peqataasitsinermut atatillugu Kommunitumut Qaanaamilu innuttaasunut Moriusap atorneqartarneranut paasissutissat sukumiinerusut paasiniarneqassapput.</p> <p>Soqutigisaqartunik peqataasitsinermut atatillugu projektip inissisimaffiata eqqaata atorneqartarneranut paasissutissat piniarneqas-</p>

4: Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut allallu piujuartussat				
Sunniutip nassuiaataa	Tunngaviusumik paasissutissat najoqqutassallu, maanna piusut tunngavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piumasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
				sapput (Qaanaami KNAPK-p innuttaasullu oqaloqatiginerisigut).  <b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b>  Egevang, 2015 Henriksen, 2016
4. 6: Inisseeqqineq / inuussutisarsiummillu annaasaqarnermik taartisiat	Moriusap nunaqarfia 2010-mi matuneqarpoq. Ullumikkut Moriusaq atorneqartarnerseq ilisimaneqanngilaq. Takussutissaqarporli illut ilaat aasarsiortarfittut atorneqartartut.	Inisseeqqittoqassanngilaq.  Projektip annertussusaa pequtaalluni soqutigisaqartunik peqataasitsinermut atatillugu piniartut inuussutisarsiorneranut sunniutaaratarsinnaasut minissorneqassapput.	Periarfissaq 1 takuuk.	<b>Soqutigisaqartut pingaarnert / Paasissutissat katersugassat:</b> Piniartut aalisartullu inuussutisarsiorneri piniarfigisartagaallu ullumikkut atorneqartartut soqutigisaqartunik peqataasitsinermut atatillugu nassuiaatigineqassapput.  <b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b> N/A
4.7: Inuit atugarliortut	Ajornartorsiuleqatarsinnaanissaq peqqissutsimit, ilinniarsimassutsimit suliffeqarnemillu tunngaveqarajuttarpoq.	Projekti inuit ajornartorsiulerataannaasunut sunniuteqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.	Se Scenarie 1.	<b>Soqutigisaqartut pingaarnert / Paasissutissat katersugassat:</b> Qaanaami Kommunimilu

4: Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut allallu piujuartussat				
Sunniutip nassui-aataa	Tunngaviusumik paasissutissat najoqqutassallu, maana piusut tunngavigalugit	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 1 FPSO-p umiarsuaani	Aallartisaanermi sunniutaaraarsinnaasut Periarfissaq 2 Nunami (Moriusaq)	VSB-mik suliaqarnissamut paasissutissat piumasaqaataasut, paasissutissiisarfiillu pingaarutillit
	Qaanaap eqqaani (Avanersuarmi) 2010-mi peqqissutisimut misissuinerit takutippaat Qaanaami ilinniarsimasut ikinnerusut, Kalaallit Nunaat tamaat isigalugu. Piniartutut aalisartutullu inuussutissarsiortut Kalaallit Nunaata sinneranut naleqqiullugu marloriaataapput, ineqarnerillu pitsaanatik. Aamma misissuinerimi peqataasut amerlasoortaat angerlarsimaffimmi imigassamik atorneerluineq persuttaanerluunniit misiginikuuat, peqataasullu arlallit (anermik arnat) kinguaassiuutitigut atorneerlunneqarnikuullutik.	Eqqumaffigisariaavorli inuit ukua suliffissat inuussutissarsiorfissallu qaffannissaat atorluangikkunikku toqqaannangitsumik sunniteqaratarsinnaammat.		oqaloqateqarnissaq, inunik ajornartorsiulerataannaasunik taakkunungalu sunniutaaratarsinnaasunik eqqartuiffiussallutik.  <b>Nuna tamakkerlugu suliat pingaartut</b> Soqanngilaq



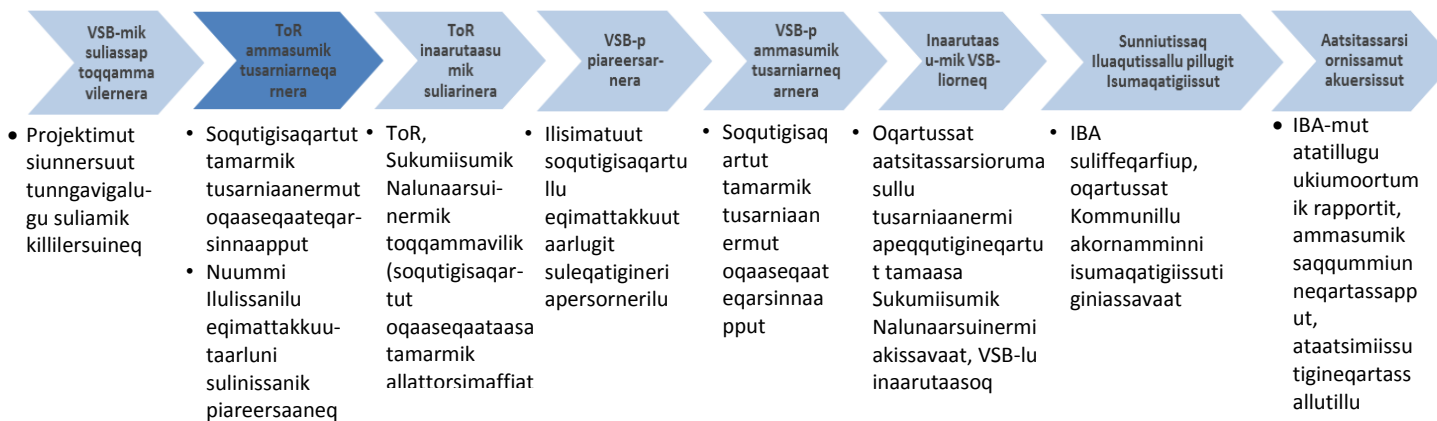
## 8 SOQUTIGINNITTUNIK PEQATAATITSINEQ

### 8.1 Akuersissutit suliarinerini piii-affiullu piunerani pisortat akuutinneri

Aatsitassanik piii-annermik suliat aatsitassanut inatsisip ataaniittut inooqataanikkut inuiaqatigiittullu nammanneqarsinnaanissaat inatsip qulakkiissaavaa, tak. Inatsimmi § 1(2).

Suliniimmi "social license" imaaasa pingaarnerit ilagaat soqutiginnittut, pisortat tusarniaasarneri ilanngullugit akuutinnissaat.

Takussutissiap 8-1-ip takutippaa VSB-mi nalunaarummik suliaqarnerup pingaarnermik ingerlannera, ersersillugulu soqutigisaqartunik peqataasitsisarneri suliamut pingaaruteqarlunnarnerat.



Takussutissiap 8-1: VSB-mi suliaqarnermi aatsitassarsiorfiullu ingerlanerani soqutigisaqartunik peqataatitsineq

Soqutigisaqartut sulianut assigiinngitsunut peqataasinneqartassapput, apeqqutaasassalluni VSB-mi nalunaarummik suliaqarnermi killiffimmut qanoq tulluartiginerluni. Suliaasat makkuupput:

- Apersuinerit, tunngaviusumik paasissutissanik pinissaq sunniutissanillu atorluanaanissamut/annikillisaanissamut tunngasut

- 
- Sammisaqartitsinerit
  - Tamanut ammasumik tusarniaanerit
  - Paasissutissat allattorsimasut, oqaaseqaateqarnissamut periarfissallit

Sanaartorneq aallartinneqareerpat iluaqutissat suliniutillu pitsaanngitsunik sunniuteqarsinnaasut, VSB-mi nalunaarusiornermi paasineqartut (takuuk qulaani imm. 7) IBA-mi aaljangersakaakanut IBA-milu ilanngussani tunngaviussapput.

Sunniutaasut taakku suliniutillu ukiukkaartumik nakkutigineqarlutillu nalilersorneqartassapput. IBA-mi suleqatigiit isumaqatigiissinnaappata nakkutilliineq naliliinerlu, ukiup tulliassaani IBA-mi ilanngussani aaqvigineqartassapput. IBA-mi ilanngussani allannguutissatut siunnersuutit tamarmik suleqatigiiffinnut peqatigiiffinnullu, taakku malittarisassaminni iniuiaqatigiinni piujuaannartitsinermik soqutigisaqarpata, allannguutininik eqqugaappata (soorlu suliffeqarfiit, suliffissaqartitsinermut ilinniartitsinermullu Kalaallit Nunaanni atuarfiit) tasarniutigalugit nassiunneqartassapput, IBA-mi suleqatigiinniit akuersissutigineqannginneranni.

## **8.2 Soqutigisaqartut peqataatinnissaat**

Malittarisassat 2016-meersut piffimmilu ilisimasallit tunngavigalugit, soqutigisaqartut Pituffik Titanium Projektimut tulluartut taakkar-torneqarnikuupput. Nalunaarsuiffik 8-1-p imaraa soqutigisaqartut allattorneri. Soqutigisaqartut eqimattanut tulluartunut inissitsiternikuupput, taakkunungalu suliaqartut VSB-mi nalunaarusiamik suliaqarnermi soqutigisaqartunik peqataasitsinermut tunngasut allaqqallutik.

Soqutigisaqartut (Kalaallisut atii)	Soqutigisaqartunut sammisassat siunnersuutigineqartut
<b>Oqartussat</b>	
Aatsitassanut Aqutsisoqarfik	FinnAustip Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik sulialinni attavii pingaarnerit
Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik	Tusarniaaereernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi qaaqquusassaq
Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Peqqisutsimut Naalakkersuisoqarfik	Tusarniaaereernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi qaaqquusassaq
Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Aatsitassanut, Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernemullu Naalakkersuisoqarfik	Tusarniaaereernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi qaaqquusassaq
Nunanut Allanut Pisortaqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik	Tusarniaaereernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi qaaqquusassaq
Ilaqutariinnermut Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Illisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinerimut Naalakkersuisoqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
Qaasuitsup Kommunia: Inuussutissarsiorneq, aatsitassarsiorneq takornariaqarnerlu Angallanneq, sanaartorneq avatangiisillu Isumaginninneq ilaqutariinnerlu	Tusarniaaereernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #3 Ilulissani qaaqquusassaq
Nunaqarfinnit aallartitat (Siorapaluk, Qeqertat, Moriusaq, Savissivik) Nunaqarfiit siulersuisui Kalaallit Nunaanni Rigombudsmandi Immakkut Angallannerimut Aqutsisoqarfik	NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinermini siulersuisunik apersuinissamut oqaloqateqarnissaalu ISNNN ISNNN
<b>Oqartussatigut Suliffeqarfiit</b>	
Pinngortitaleriffik	Tusarniaaereernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi qaaqquusassaq
Kalaallit Nunaata Katersugaasivia	Tusarniaaereernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi qaaqquusassaq

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik	ISNNN-kkut paasisitsiiffigisassaq
<b>Kattuffiit allat</b>	
KANUKOKA	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi qaaqqusassaq
Politiit	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi aamma #3 Ilulissani qaaqqusassaq
<b>Sulisitsisut sulisullu kattuffii</b>	
Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat, SIK Qaanaami Ilulissanilu SIK-mi ilaasortat	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi aamma #3 Ilulissani qaaqqusassaq  NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani Qaanaami Ilulissanilu SIK-mi ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
Sulisitsisut (GE) Qaanaami Ilulissanilu GE-mi ilaasortat	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi aamma #3 Ilulissani qaaqqusassaq  NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani Qaanaami Ilulissanilu GE-mi ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
<b>NUSUKA</b> (Nunaqavissut Suliffiutillit Kattuffiat)	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqqusassaq
<b>Suliffeqarfiit inuussutissarsiornermut ineriartormullu attuumassusillit</b>	
Visit Greenland	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #1 Nuummi aamma #3 Ilulissani qaaqqusassaq
Sumiiffinni ataasiakkaani inuussutissarsiornermik sammisallit	Tusarniaareernermi Nuummi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #3 Ilulissani qaaqqusassaq
<b>Kattuffiit aalisarnermut, piniarnermut nunalerinermullu attuumassusillit</b>	
KNAPK Qaanaami sinniisoq (Tobias Simigaq)	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi aamma #3 Ilulissani qaaqqusassaq  NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani piffimmi ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
<b>Atuarfiit ilinniartitsinermit sungiusaanermullu attuumassusillit</b>	
Sanaartornermik Ilinniarfik - Sanilin (Sisimiut)	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqqusassaq
<i>Majoriaq</i> (Qaanaaq) (Johnny Jensen)	NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani piffimmi ilaasortanik apersuinissaa

	oqaloqateqarnissaalu
Imarsiornermik Ilinniarfik	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqquassaq
Nunani Issittuni teknologiimut Centeri (ARTEK)	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqquassaq
<b>Piffimmi inuiaqatigiinni ilaasut</b>	
Qaanaami Ilulissanilu suliffeqarfeqarfiit	NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani Qaanaami Ilulissanilu ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
Qaanaami aalisartut/piniartut naapeqatigineri	NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani Qaanaami Ilulissanilu ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
Takornarialerisoq (Kristian Eipe)	NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani Qaanaami Ilulissanilu ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
Katersugaasivik (Navarana Sørensen)	NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani Qaanaami Ilulissanilu ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
Piffimmi aalisakkerivik (Inughuit Seafood-mit Royal Greenland-miillu pigineqartoq), (Qulutat Qvist)	NIRAS-p sunniutissanik nalilersuinerani Qaanaami Ilulissanilu ilaasortanik apersuinissaa oqaloqateqarnissaalu
<b>Kattuffiit inuiaqatigiilerisut allat</b>	
AVATAQ	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqquassaq
WWF (sumiiffimmi sinniisoq)	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqquassaq
Transparency Greenland	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqquassaq
ICC – Inuit Circumpolar Conference	Tusarniaareernermi FinnAustip eqimattakkaarluni ataatsimiisitsinerini #2 Nuummi qaaqquassaq
<b>Soqutigisaqartut tulluartut allat</b>	
Pituffik (Thule airbase)	Suliamik killilersuinerani ilanngunneqalerput – Pituffik, Nunat Issittut Ambassadørria Danmarkimittoq aqqutigalugu attaviginissaa siunnersuutaavoq (FinnAust or NIRAS)
Greenland contractors (Thule Airbase)	NIRAS-ip tunuliaqutinik suliaqarnermini oqarasuaatikkut apersuinerani (August/September)
Royal Artic Line	NIRAS-ip tunuliaqutinik suliaqarnermini oqarasuaatikkut apersuinerani (August/September)
Air Greenland	NIRAS-ip tunuliaqutinik suliaqarnermini oqarasuaatikkut apersuinerani (August/September)
<b>Apersukkat suliamut tulluartut</b>	
Kåre Hendriksen, ARTEK (Angallannermut inuussutissarsiornermullu)	NIRAS-ip tunuliaqutinik suliaqarnermini oqarasuaatikkut apersuinerani

---

misissuineq, 2016)	(August/September)
Carsten Egevang, (Qaanaami piniarnermut misissuineq, 2015)	NIRAS-ip tunuliaqutinik suliaqarnermini oqarasuaatikkut apersuinera (August/September)
Peter Bjerregaard (Avanersuarmi peqqissutsimik misissuineq, 2010)	NIRAS-ip tunuliaqutinik suliaqarnermini oqarasuaatikkut apersuinera (August/September)

---

## 9 MISISSORNEQARNIKUT PROJEKTIMUT TUNNGASSUTEQARTUT

Ataani allassimapput misissorneqarnikut VSB-mik suliaqarnermut iluaqutaasinnaasut, NIRAS-ip ilisimasai:

Bjerregaard, P. og Dahl-Petersen I.K. Sundhedsundersøgelse i Avanersuaq. SIF's, Grønlandsskrifter 23. SIF. 2010

Bjerregaard, P. & Aidt E.C. Levevilkår, livsstil og helbred. Befolkningsundersøgelse 2005-2009, Statens Institut for Folkesundhed. København. 2010.

Boertmann, D., Mosbech, A., Schiedek, D. & Johansen, K. (eds) 2009. The eastern Baffin Bay. A preliminary strategic environmental impact assessment of hydrocarbon activities in the KANUMAS West area. National Environmental Research Institute, Aarhus University, Denmark. 238 pp. – NERI Technical report no. 720.

Boertmann, D. & Mosbech, A. (eds.) 2011. Eastern Baffin Bay - A strategic environmental impact assessment of hydrocarbon activities. Aarhus University, DCE – Danish Centre for Environment and Energy, 270 pp. - Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy no. 9.

Christensen, S.A. Der er ikke nogen bombe, der var ikke nogen bombe, og de ledte ikke efter nogen bombe. Marskalstavlen - DIIS REPORT 2009:18

Egevand, C. Fugleobservationer i Nordvandet og lokalviden om fangst, Qaanaaq juni 2013, Grønlands Naturinstitut, 2015.

Henriksen, K & Hoffmann B. Qaanaaq Distrikt – Infrastruktur og erhvervsgrundlag. Center for Arktisk Teknologi, DTU Byg, og Center for Design, Innovation & Bæredygtig Omstilling ved AAU. DTU BYG, Januar 2016.

National Board of Health (Landslægeembedet). Year Report 2011 and 2012.

Nielsen, S.P & Roos, P. Thule-2007 - Investigation of radioactive pollution on land. DTU, 2011

Poppel, et al. SLiCA. Survey of living conditions in the Arctic, 2009

Sundhedsstyrelsen. 2011. Undersøgelse af radioaktiv forurening på landjorden ved Thule og vurdering af stråledoser.